

"In mijn Naam".

Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijn naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.
Joh. 16: 24.

Voor al in de laatste oogenblikken, eer de verrader toetrad, droeg Jesus er bij zijn discipelen op aan, dat zij voortaan bidden zouden "in zijn naam".

Het ging zoo toe, dat Jesus nog in de Paaschzaal tot zijn jongeren sprak, wat ons in Joh. 15 is opgeteekend, beginnende met het aangrijpende zeggen: "Uw hart wordt niet ontroerd", en uitlopend op "Opdat de wereld wete dat ik den Vader lieheb: Staat op, laat ons van hier gaan".

Wat daarop in het 15e hoofdstuk volgt over den Wijnstok en de ranken en in het 16e hoofdstuk over de overwinning op de wereld, is dus niet meer in de Paaschzaal gesproken, maar onderweg bij den gang naar Gethsemane, en ook het heilige gebed, dat ons in Joh. 17 bewaard bleef, is vermoedelijk vóór den ingang van Gethsemane gebeden, misschien wel nadat Jesus met zijn elven was neergeknield. En nu is 't opmerkelijk, dat Jesus juist even eer hij zelf in dit hoogheilig gebed ging, zoo sterk bij zijn jongeren op het bidden in zijn naam aandrong. Wel had Jesus ook reeds in de Paaschzaal gesproken van wat de discipelen begeeren zouden in zijn naam, maar van het eigenlijke bidden in zijn naam gewaagde de Heere eerst op het eigen oogenblik dat hij zelf voor hen in het gebed zou gaan. "Voorwaar, voorwaar zeg ik u, al wat gij den Vader bidden zult in mijn naam, dat zal Hij u geven". Dat bidden in Jesus naam zou iets nieuws voor hen zijn, want Jesus voegde er uitdrukkelijk bij: "Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijn naam". Het zou dus een nieuw iets in hun geestelijk leven zijn; iets dat saamhangt met Jesus heen; en vanzelf ook met zijn zitten ter rechterhand Gods.

Kennbaar en verlaten achterblijvende, zouden de discipelen veel sterker nog dan anders behoefte gevoelen, om een biddend leven te leiden. Zoo moest het tot een biddenden omgang met hun God voor hen komen. Maar juist opdat dit biddende leven voor Gods heilig aangezicht volle werkelijkheid mocht erlangen, mocht het niet blijven bij een smeken, maar moesten ze bidden kunnen in de verzekering dat hun bede gehoor vond. En die zekerheid nu zei Jesus hun toe, mits op dat ééne beding, dat hun aanroepen van den Vader zou zijn: een bidden in zijn naam. Aanbidding is ererboden, maar bidden is een bede om iets te ontvangen, en met het oog daarop nu zegt Jesus 't hun toe: "Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijn naam, bidt nu in mijn naam en ge zult ontvangen". Zoo eerst zal uw blijdschap vervuld zijn.

Wat is nu bidden in Jesus' naam? Doelt dit op een gewoon bidden, waarvan hij 't slot wordt toegevoegd: "Dit alles vragen we van U in Jesus' naam". Mits die uitdrukking maar optettelijk aan het gebed werd toegevoegd, kan men dan zeggen, dat het een bidden in Jesus' naam was?

Zonder meer, stellig nist. De naam is bij Jesus niet, wat voor ons onze naam is. Onze naam is van verre geslachten ons overgeleverd. Zoals wij nu heeten, zoo heetten voor eeuwen onze voorvaders. Oorspronkelijk heeft die naam misschien iets beduidend uitgedrukt 't karakter van den eersten man, die dien naam koos, maar nu voor ons is die naam een doode klank, veelal zonder zin of betekenis. Of iemand thans Mink of Mings of Minijts of Minijit heet, zegt niets meer. En wel voegen we aan den geslachtenamen nog een Doopnaam toe, maar ook die zegt voor ons besef meest al even weinig. Piet komt van Petrus en zou rotssteen moeten beteekenen, maar hoevelen dragen dien naam niet, die eer aan een zwelpend riet, dan aan een rotssteen doen denken. Daarom zegt voor ons de naam meest niets meer.

Doch zoo was het in den aanvang niet. Den eersten naam gaf men iemand of koos iemand, om iets uit te drukken, dat hem van anderen onderscheidde. Juist zoals Adam aan de dieren namen gaf, om in die namen het onderscheidend wezen en eigenaardig doen vast te leggen. Van daar in de Schrift nog zoo vaak naamgeving met een bepaald doel, zoals dit reeds bij Kain en Seth voorkomt.

Zoo nu was ook de naam: Jesus een sprekende naam, en sterker nog moet geresgd, dat zoo Jesus spreekt van: *Mijn naam*, dit er op duidt, dat de verlorene een indruk van 't wezen van Jesus als zijn Heiland ontvangt, en dat hij alsnu Jesus' naam uitsprekt, om dien ontvangen indruk in zijn woorden weer te geven. Jesus' naam kunt ge niet waarlijk uitspreken, of ge moet Jesus kennen; ge moet weten wie Jesus is; ge moet een indruk van Jesus' wezen in uw ziel hebben ontvangen; dien indruk en het wezen dat dien indruk maakte, moet ge noemen; en als ge nu dat wezen van Jesus, gelijk gij er den indruk van ontvingt, noemt, — dan, ja, maar ook dan eerst, hebt ge *Jesus* naam.

Jesus' naam noemen is dus niet een soort geheugen-werk, maar een uiting van wat ge in uw innerlijk wezen van het wezen van Jesus opvangt. Bidden in Jesus' naam beduidt dus: Bij uw bidden, en onderwijl ge bidt, in soo innige gemeenschap met Jesus verkeeren, dat zijn wezen een afdruksel in uw ziel zet, en alsnu uw bidden door den indruk van Jesus' wezen op uw wezen beheerscht wordt.

Van schijf of ijdel woordspel is hier dus geen sprake. Bidden in Jesus' naam is onder uw bidden de inspiratie van uw bidden uit Jesus ontvangen, en u hiervan zoo helder bewust zijn, dat ge hem met name noemen moogt.

Zoo eerst begrijpt ge dan ook, dat het bidden in Jesus naam verhooring vindt.

Wie uit zichzelf, en op eigen gelegenheid, en afgescheiden van zijn Heiland, in het gebed gaat, zal in den regel aan zijn God allerlei begeren en wenschen voordragen, die allicht goed gemeend zijn, maar toch vaak het heilige karakter missen. Indien ge daarentegen 166 bidt, dat ge onder het bidden u met Jesus één voelt, den indruk van zijn heilig wezen ondergaat, en hier met uw klare bewustzijn inleef, dan treedt natuurlijk al 't egoïstische terug, worden alleen de heilige snaren van uw ziel aan 't trillen gebracht, en zult ge niets onbedacht, niet onheilige bidden, maar al de beden uwer ziel met de zake van uw Heiland in verband zetten. Bidden in Jesus naam zal een bidden zijn eeniglijk om wat Jesus zelf in uw gebed met en voor u bidt. En daarom zal de verhooring volgen.

Toch ligt er meer in.

In heiligen zin uitgedrukt, ligt er in het bidden in Jesus naam ook een *introducție*, een voorstelling van uw persoon door Jesus aan den Vader. Als ge iets aan uw Burgemeester soust willen vragen, doch ge kent hem niet persoonlijk, maar wel zijn zoon, dan is 't ook onder menschen gewoon, dat ge in naam van den zoon u tot den vader wendt, en dat die vader, omdat zijn zoon u kent, u te woord staat. En ook dit nu ligt in uw beroep op Jesus naam, zoo ge aan den Vader uw bede voordraagt. Maar voel nu de diepte die hierin schuilt. Wat u scheidt van den Vader is uw innerlijke onheiligheid. In den Zoon des Vaders is uw zoon. In diens naam bidden, zegt dus, dat ge als in hem versocht voor den Vader treedt, d.i. niet als sondaar, maar als een jonger van Jesus, als een verlorene door Jesus, als een eigen lid van Jesus' mystieke lichaam. In Jesus naam tot den Vader treden, is dus geen vreemde meer zijn, maar lid zijn van de heilige familie, en tot den Vader komen onder de aanbeveling van zijn eigen lieven Zoon.

En nu nog een derde.

Onder menschen kan ik op iemand schriftelijke aanbeveling tot u komen, mij bij u aandienen, en om zijneuwil bij u gehoor vragen, maar dan is het regel, dat op dat oogenblik de persoon, die u aanbevel, er niets van al weet en met heel iets anders bezig is. Maar hier is ook dit zoo geheel anders. Het is Jesus zelf, die onder uw bidden u beziet en door die bezieling uw bede heiligt, en nu, op 't zelfde oogenblik en tegelijkertijd dat gij in zijn naam bidt, voor u voortreedt bij den Vader. Onder menschen staat dan de naam op de naamkaart, hoogstens met een paar woorden van aanbeveling er onder. Maar zoo ge in Jesus naam tot den Vader nadert, drukt Jesus zelf dien naam in uw ziel af, en op 't eigen oogenblik dat ge onder dien in druk in zijn naam bidt, pleit hij voor u bij den Troon der genade.

En nu kunnen we dit alles zeer zeker niet bij elk gebed zoo diep en innig doorleven. Dat weet onze God ook. Hij verschoot 't in ons. Maar toch moet telkens tegen oppervlakkigheid ook in ons bidden gestreden worden, en daarom moet gedurig weer tot op den bodem doorgedacht, wat ons bidden in Jesus naam beteekent.

Dr. A. K.

Amsterdam, 14 Junij 1912.

De wetenschappelijke betekenissen eener Hoogeschool blijkt niet alleen uit de werken harer hoogleraren, maar ook uit de proefschriften harer jonge doctoren. Want al spreekt het wel vanzelf, dat deze dissertaties, al zijn ze onder leiding van den promotor geschreven, het werk der studenten zelf zijn en zij dus de volle verantwoordelijkheid voor hun proefschrift dragen, toch strekt het eene Universiteit in niet geringe mate tot eere, wanneer de door haar gevormde kweekelingen reeds bij hun eerstelingenarbeid toonen, dat ze in staat zijn wetenschappelijk werk te leveren, 't welk aan iederen deskundige eerbied afdwingt. Onze Vrije Universiteit is in dit opzicht tot dusverre bijzonder gelukkig geweest, want hare dissertaties hebben buiten een uitstekenden naam, en menig proefschrift, aan onze Hoogeschool geschreven, wordt nog telkens met lof wegens de keurige bearbeiding vermeld. Natuurlijk staat niet elke dissertatie daarom op even hoog wetenschappelijk peil, en vooral sinds het getal der studenten, die promoveerden, zoo belangrijk toenam, liep ook hier wel kaf onder het koren, maar generaal genomen mag gerust gezegd, dat ook naar het getuigenis van onze tegenstanders, onze Universiteit, wat het gehalte van haar proefschriften betreft, voor geen andere Hoogeschool behoeft onder te doen.

Ook ditmaal bleek dit weer, nu een drietal promoties in de Theologische faculteit plaats vond, waarbij de doctorandi, die naar den hoogsten eereitel dongen, in hun dissertatie een proeve van bekwaamheid aflegden, die hun het volste recht op den doctorstitel gaf. Het zij ons daarom vergund op deze proefschriften de aandacht te vestigen, ook omdat de hier behandelde onderwerpen voor onze Kerken zeker niet van belang ontbloot zijn.

Naar tijdsorde gaat voorop de dissertatie van Dr. D. J. van Katwijk, die ons een exegetische studie schonk over de *Prophetie van Habakkuk*, met een breede inleiding over den persoon van den profet en de kritische vraagstukken, die op de vervaardiging en de eenheid van dit boek betrekking hebben. Aan exegetische handboeken van Gereformeerde zijde zijn we niet rijk. Toch is de studie van de Heilige Schrift wel een der voornaamste, en we verblijden ons daarom van harte, dat ditmaal een proeve van exegetische gelevered werd, die voor de toekomst veel belooft. Zeker kan deze studie nog verdiept worden; het slot, waarin Dr. van Katwijk de theologische betekenis van dit boek teekent, bevredigt niet geheel. Maar daartegenover staat, dat de voegenaamde inleidingsquaesties met groote zorg bewerkt zijn en dat de exegetische zelfgetuigenis aflegt van niet geringe philologische kennis en studie, terwijl de vertaling van de profetie ook uit het oogpunt van duidelijkheid en stijl allen lof verdient. Niemand zal wel beweren, dat in deze studie geen rekening is gehouden met de nieuwere kritiek. Alle argumenten door deze kritiek tegen de eenheid van het boek aangevoerd, en alle hypothesen omtrent de vervaardiging daarvan, zijn uitvoerig vermeld en beoordeeld. Van struisvogelpolitiek is hier geen sprake geweest. Dr. van Katwijk heeft de moeilijkheden scherp in het licht gesteld, en het is niet de minste verdienste van zijn proefschrift, dat hij een oplossing aanbiedt, die ons zeer gelukkig schijnt gevonden te zijn. We hopen, dat Dr. van Katwijk op den ingeslagen weg zal voortgaan en met menige studie van dezen aard ons verrijken zal. Ook met het oog op een nieuwe vertaling van het Oude Testament is dit van belang, want eerst als van Gereformeerde zijde de exegetische weer met ernst is opgevat en we voor de verschillende boeken der H. Schrift commentaren bezitten, kan aan een degelijke herziening van onze

Statenvertaling worden gedacht. Maar ook afgezien daarvan zal de bediening des Woords er bij winnen, wanneer onze predikanten niet bij allerlei Deutsche handboeken hulp moeten zoeken voor hun exegetischen voorarbeid, maar een goed stel commentaren van Gereformeerde zijde hun ter beschikking zal worden gesteld.

De tweede dissertatie van Dr. K. van Dijk beweegt zich niet op exegetisch, maar op dogmenhistorisch gebied en behandelt den *strijd over Infra- en Supralapsarisme in de Gereformeerde Kerken van Nederland*. Hiermede is niet bedoeld, zoals de titel wellicht zou kunnen doen denken, de strijd, die enkele jaren geleden in onze Kerken over dit onderwerp is gestreden en die door de Synode van Utrecht op zoo gelukkige wijze beëindigd is. Want al wordt aan het slot deze twist kort gememoreerd, het doel van dit proefschrift is, meer licht te verspreiden over hetgeen omtrent dit altoos zoo moeilijke onderwerp gedacht is, voor, op en na de Dordtsche Synode. Dr. Van Dijk gaat daartoe eerst na, hoe dit probleem is opgekomen bij de Reformanten en hoe het geformuleerd is geworden door onze groote Theologen, om het vraagstuk zelf zuiver te stellen, en wijst er dan tevens op, hoe tusschen beide opvattingen geen onovereenkomstige antithese bestaat, maar beiden binnen den omtrek onzer Gereformeerde Kerken zeker bestaansrecht hebben. In een tweede hoofdstuk teekent hij dan, hoe de strijd in onze Gereformeerde Kerken in Nederland vóór de Dordtsche Synode ontstaan is, in welk verband die strijd staat met de Arminiaanse twisten, en hoe de Remonstranten steeds gepoogd hebben dit geschil als wigge te drijven tusschen hun Contraremonstrantische tegenstanders, zonder dat dit hun echter is gelukt. In het derde hoofdstuk behandelt hij vervolgens de Nationale Synode, waarbij hij eerst teekent de verhouding der verschillende partijen op de Synode, vervolgens den strijd met de Remonstranten, en dan laat zien, hoe de Synode en bij de vaststelling der Canones, en bij de quaestie van den Epilooch en bij de twistzaak van Maccovius zich wel gewacht heeft de Supralapsarisme te veroordeelen. Een vierde hoofdstuk geeft dan het oordeel van verschillende Theologen over de Dordtsche beslissingen weer, waarbij eerst gesproken wordt over het oordeel der Remonstranten en Contraremonstranten na de Synode, daarna over den twist tusschen Maresius en de u'gevers van Gomarus' werken, en eindelijk over het oordeel der latere theologen. Terwijl in een slothoofdstuk nog wordt nagegaan, hoe in de verschillende Gereformeerde Symbolen over het object der predestinatie wordt gesproken. Reeds dit korte overzicht kan toonen, hoe rijk de stof is, die hier geboden wordt, en ongetwijfeld behoort deze dissertatie dan ook tot de besten, die op historisch gebied verschenen zijn. Niet alleen dat dit proefschrift een schat van historische bescheiden aan het licht heeft gebracht, die dusverre onbekend waren en waardoor met name over de Dordtsche Synode een nieuw licht wordt verspreid, maar de schrijver heeft deze stof ook op uitnemende wijze weten te verwerken, en met name zijn teekening van de verschillende partijen op de Synode zal door ieder kenner als meesterlijk worden geprezen. Wie de verschillende werken over de Dordtsche Synode dusver verschenen, vergelijkt met wat Dr. Van Dijk hier biedt, zal dankbaar erkennen, dat hij aan de historiografie van ons Gereformeerd concilie diensten heeft bewezen, waardoor deze dissertatie van blijvende waarde zal zijn. Zelfs op een terra dat zoo afgejaagd scheen als de bekende twistzaak van Maccovius, wist hij nog menig belangrijke nieuwe vondst aan het licht te brengen.

Natuurlijk draagt deze dissertatie geen dogmatische, maar een historisch karakter. Het probleem zelf, waarom het hier gaat, was veel te moeilijk, dan dat een pas opredend theoloog daaraan zijn krachten kon wijden. Van een waardeeringsoordeel over het Supra- of Infra-lapsarisme heeft de schrijver zich dan ook onthouden, en o.i. deed hij dit terecht. Voorzover hij een historische studie van een bepaald deel sprake kan wezen, was het dan ook niet om vóór of tegen het Supra- of Infra-lapsarisme partij te kiezen, maar om te laten zien, gelijk hij zelf verklaart, dat "deze Controversie nooit aanleiding behoeft te zijn tot broedertwist en kerkelijke oneenigheid". Hij heeft alleen in het licht willen stellen, "dat in den bloeitijd onzer Gereformeerde Kerk en in de geestelijk het hoogst staande periode onzer theologie, dit geschil, hoe belangrijk het ook is en hoezeer het ook met de meest principieele vraagstukken saamhangt, nimmer geleid heeft tot verbreking van den band, die de zonen van eenzelfde huis saambond". In zoverre sluit deze dissertatie zich dus welken aan bij hetgeen de Synode te Utrecht heeft uitgesproken, en dient ze om den raad, dien deze Synode gaf, te bevestigen. Uit deze dissertatie blijkt toch, hoe beide opvattingen van meet af in onze Kerken naast elkaar hebben bestaan en hoe in den bloeitijd onzer Gereformeerde theologie de voorstanders van beide opvattingen, wel verre van elkaar te bestrijden, het goed recht van beide meeningen hebben erkend en zich gemeenschappelijk hebben gekleerd tegen het Remonstrantisme. En zoo komt door deze dissertatie de beslissing die de Synode te Dordrecht nam, ook in een veel juist licht te staan. Dat de Dordtsche Synode er niet aan gedacht heeft, hoezeer de Remonstranten en een meer laxe partij op de Synode hierop ook aandrong, om het Supralapsarisme uitdrukkelijk te veroordeelen, was reeds lang bekend en werd wel door niemand betwist. Maar wat Dr. van Dijk heeft aangetoond en wat wel nieuw was, is dat de Supralapsarisme zelf hebben aangedrongen, dat

de Synode de Canones infalapsarisch zou inkleeden, en dat de Synode met groote voorzichtigheid en beleid de Canones zoo heeft geformuleerd, dat elke schijn werd vermeden, alsof de Synode toch feitelijk over dit geschil had beslist. Dat de schrijver, hoe objectief hij de historie laat spreken, niet altoos geheel zijn persoonlijke sympathie verbergt, is een gebrek, dat in een eerstelingsarbeid te vergeven is en zeker geen oorzaak mag wezen om de uitnemende verdiensten, die dit proefschrift heeft, minder hoog te waardeeren.

Ook het derde proefschrift, waarmede Dr. H. Van Andel, onze missionnaire dienaar van Solo, den doctorsgraad verwierf, is historisch van aard, maar heeft voor de praktijk daarom geen mindere waarde, waar hij de *Zendingsleer van Voetius* behandelt. Bij de warme sympathie, die de Zending in onzen tijd opwekt, zal deze dissertatie met groote belangstelling worden ontvangen en gewaardeerd. Voor al onze Gereformeerde Kerken, die niet in de eerste plaats naar de praktijk, maar naar de beginselen van ons Gereformeerd Kerkrecht vragen, overtuigd, dat wie principieel de lijnen suiver trekt, ook praktisch het veiligste gaat, is het van groot belang te weten, hoe Voetius, de grootste theoloog en uitnemendste Canonicus, die onze Kerken hebben gehad, over dit onderwerp heeft gedacht. Het was dus een zeer gelukkige greep, dat Dr. Van Andel dit onderwerp koos, en de wijze, waarop hij Voetius' zendingsleer heeft uiteengezet, verdient lof om de uitnemende methode, die hij volgde, en de groote nauwkeurigheid, waarmee hij uit alle werken van Voetius heeft saamgelezen, wat over dit onderwerp handelt. Daarbij komt, dat Dr. Van Andel zich de moeite heeft gegund, na te gaan bij vroegere schrijvers en bij tijdgenooten van Voetius, wat deze over de zending geleerd hadden, en daardoor kon worden vastgesteld, wat Voetius van anderen had overgenomen en in hoeverre hij nieuwe banen insloeg. Vooral hier heeft Dr. Van Andel veel aan het licht gebracht, waardoor over de genesis van Voetius' zendingsleer nieuw licht is opgegaan en Voetius daardoor beter is geplaatst in de lijst van zijn tijd. Het is zelfs een zeer verrassend resultaat, te zien, hoe dankbaar Voetius gebruik heeft gemaakt van Roomsche schrijvers en hoeveel hij van hen heeft overgenomen, vooral wat het formele gedeelte betreft. Zoo geeft Dr. Van Andel in zijn inleiding een kort overzicht van de opkomst der Hollandsche Zending, teekent hij Voetius als Zendingsleeraar en wijst hij de voornaamste bronnen aan, waaruit men zijn zendingsleer kennen kan, terwijl hij tenslotte de voorgangers van Voetius op dit gebied bespreekt. In hoofdstuk II geeft hij dan den grondslag der zending, zoals die ligt in Gods besluit, beloften en bevel; in hoofdstuk III de *organen der Zending*, n.l. de zendende organen (de rechtmatig zendende organen, de niet-rechtmatig zendende organen en het onderling verband der zendende organen) en de gezonden organen (hun ambt en hun opleiding); in hoofdstuk IV het *voortuug der Zending* (omvang, beteekenis, verdeling en karakterteekening); in hoofdstuk V het *doel der zending* (naaste doel de bekeering der heidenen, verdergelegen doel de planting der kerken, het hoogste doel de eere Gods) en in hoofdstuk VI den *arbeid der Zending* (de omvang van den arbeid, de middelen tot den arbeid, de arbeid tot bekeering der ongelovigen, de arbeid tot planting der kerk en de voltooide arbeid). Met dit welverzorgde en keurig bewerkte proefschrift heeft Dr. Van Andel aan onze kerken een grooten dienst bewezen. Niet alleen blijft, hoe Voetius alle principieele vragen, die bij de zending voorkomen, reeds had ingedacht en hoeveel rijker zijn zendingsleer is, dan men dusverre wel dacht, maar de beslissingen door Voetius gegeven, hebben ook voor onze dagen zeker nog groot belang. En onze kerken ontvangen daarom in deze historische dissertatie tegelijk een uitstekende handleiding voor het Zendingskerkrecht, dat vooral voor onze a.s. dienaars des Woords van groote waarde zal blijken. Dr. Van Andel heeft door deze dissertatie bewezen volkomen berekend te zijn voor de kostelijke taak, waaraan hij zich wijden gaat, en de Kerk van Amsterdam, die hem voor den dienst der Zending in Solo uitzond, mag van harte worden gelukgewenscht met hare keuze.

Ons Gereformeerd Theologisch Tijdschrift wint in den laatste tijd zichtbaar aan betekenis en kracht.

Jaren lang was dit Tijdschrift, — het eenige dat van onze Gereformeerde predikanten uitgaat — niet gelukkig. Het sukkelde aan bloedarmoede. De kring der lezers bleef zeer beperkt. Een behoorlijk honorarium kon aan de medewerkers niet worden uitgekeerd. Men worstelde met geldgebrek, en de belangstelling verlaagde, zodat het Tijdschrift ten doode scheen opgeschreven.

Een groep van jongere predikanten heeft toen met groote toewijding en zelfopoffering de redactie op zich genomen en nieuw bloed in de aderen uitgestort. Ze weten door degelijke artikelen over actuele quaesties de belangstelling te prikkelen; het lezersaantal breidde zich weer uit; men rekende weer met wat in dit Tijdschrift geschreven werd; bovenal, er sprak uit dit Tijdschrift een warme sympathieke toon, die weldadig aandeel en vertrouwen won. Al blijven we betreuren, dat voor de redactie alleen predikanten gekozen zijn, en al gelooven we, dat voor een Gereformeerd Theologisch Tijdschrift ook de medewerking had moeten verkrege worden van onze Hoogleraren aan de Theologische School en de Vrije Universiteit, toch neemt dit niet weg, dat we waardeering heb-

ben voor hetgeen dit Tijdschrift ons biedt, en gelooven, dat er krachtigen goeden van uitgaat voor ons kerkelijk leven. Gaarne willen we dan ook de aandacht onzer lezers op dit Tijdschrift nogmaals vestigen en het aanbevelen inzonderheid aan onze predikanten.

Mogen we daartoe ditmaal wijzen op het belangrijke artikel, dat Dr. Sillevius Smitt schreef over "Evangelist of Missionair Dienaar des Woords?" en waarin met groote bezadigheid, maar tevens met afdoende argumenten de bezwaren weerlegd worden, die onze zendingsdienaar Dr. Van Dijk van Keboemen in datzelfde Tijdschrift had ingebracht tegen de positie, die in onze Kerken aan den missionair Dienaar wordt toegekend. Of Dr. Van Dijk niet beter had gedaan met deze bezwaren eerst in te dienen bij de Kerk, die hem uitzond, en zoo het oordeel der Kerken uit te lokken, voordat hij die bezwaren openlijk in een Tijdschrift tot ieders kennis bracht, laten we thans in het midden. In elk geval was de zaak publiek behandeld, en Dr. Van Dijk had ongetwijfeld met groote zeggingskracht en talent zijn standpunt verdedigd. Kort saamgevat kwam zijn standpunt hierop neer, dat onze gereformeerde vaders van Calvijn af zich vergist hadden, waar ze beweerden, dat het ambt van Evangelist behoort tot de "buitengewone ambten", die alleen voor de Apostolische Kerk dienden. Volgens hem had dat ambt een blijvende betekenis, moest daaronder de dienst des Woords onder de heidenen worden verstaan en was het dus meer dan tijd, dat onze Kerken dit ambt weer herstelden. Indien het hier nu alleen de vraag had gegooid, of onze missionaire dienaars des Woords voortaan den naam Evangelist zouden dragen, dan zou deze strijd zeker niet van zoveel belang zijn geweest. Maar Dr. Van Dijk verbond daaraan zeer verstrekkende conclusies met betrekking tot de positie, die de missionaire Dienaar des Woords heeft ten opzichte van de Kerk, die hem uitzendt, en de taak, die hij te verrichten heeft, en nam daarbij lijnrecht stelling tegenover hetgeen onze Kerken van de Synode van Middelburg af uit Gods Woord omtrent de ambtelijke positie van den zendingsdienaar hadden afgeleid. Was het standpunt van Dr. Van Dijk juist, dan bevonden onze Kerken zich op een dwaalspoor; was heel onze zendingsactie van een verkeerd beginsel uitgegaan, en zouden we hoe eer hoe beter de dusver gevolgd lijn moeten verlaten. En waar Dr. Van Dijk dit alles meende te kunnen gronden op Gods Woord, was het zeker wel noodig, dat deze argumenten, die volgens hem aan de Schrift waren ontleend, onderzocht werden, opdat de ongerustheid en onzekerheid, die door deze artikelen gewekt was, uit onze Kerken zou wijken.

We zijn daarom dankbaar, dat Dr. Sillevius Smitt, die door zijn proefschrift over de organisatie der eerste Christelijke Kerk zeker de meest aangewezen man was, om dit vraagstuk te behandelen, tegen Dr. Van Dijk in het krijt trad. Het uitvoerige en o.i. afdoende betoog hier over te nemen, dat Dr. Sillevius Smitt geleverd heeft om het standpunt van onze Gereformeerde vaders en van onze Gereformeerde Kerken ook in dezen tijd te handhaven, zou te veel plaatsruimte vorderen. We kunnen alleen onze lezers opwekken om dit artikel te lezen, ten einde daardoor in de overtuiging versterkt te worden, dat we in onze zendingsactie niet een dwaalweg zijn inslagden. Volkomen terecht wijst Dr. Sillevius Smitt er op, dat onze uitnemendste theologen van vroeger of later tijd van een voortdurend Evangelistenambt in den zin, waarin de Schrift dit ambt ons teekent, niets hebben willen weten, en dat onze Gereformeerde Kerken en in haar Belijdenis en in haar Kerkenorde geen andere ambten kennen, dan die van herders en leeraars, van ouderlingen en diakenen. Nu is het natuurlijk op zichzelf denkbaar, dat al onze Gereformeerde Schriftuitleggers, Dogmatici en Canonici zich vergist hebben en dat onze Belijdenis en Kerkenorde op dit punt herziening behoeven. Maar dan zou het pleit op zoo afdoende en voor geen tegenspraak vatbare gronden, aan de H. Schrift ontleend, gevoerd moeten zijn, dat iedere Gereformeerde daarvoor buigen moest. Dr. Sillevius Smitt heeft echter aangegeven, dat hiervan metterdaad geen sprake is en het ambt van Evangelist evenmin als dat van Apostel of Profet tot de blijvende ambten in de Kerk behoort. Daarmede zijn dan ook vanzelf de consequenties vervallen, die Dr. Van Dijk uit zijn voorstelling van het Evangelistenambt trok; waar het fundament niet deugde, kan ook de opbouw geen stand houden.

Aan Dr. Van Dijk, die in zijn conscientie zich bezwaard voelde en daardoor in dubbele moeilijkheid kwam, omdat hij zelf het ambt van missionair Dienaar vervult, maken we er zeker geen verwijt van, dat hij zijn conscientie ontlastte door deze bezwaren uit te spreken. Maar het dixit et salvavi animam moge thans ook hier gelden. We hopen van harte, dat deze in den vorm uiterst welwillende beantwoording van zijn bezwaren, Dr. Van Dijk moge overtuigd hebben van ongelijk en verder twistgeschrijf over dit punt moge gestaakt worden. Voor hem zelf zou het een uiterst moeilijke positie worden, wanneer hij in de meening volhardde bleef, dat zijn ambtelijke positie niet deugt en met Gods Woord in strijd is. En aan de zendingsactie, die in onze Kerken zoo krachtig opbloede na de Middelburgsche Synode, zou een dergelijke twist alleen schade kunnen doen.

Raden Adjeung Kartini, een Javaansche edelvrouw van hoogstaande ontwikkeling, heeft in een aangrijpend geschreven boek: *Door duisternis tot licht*, een klacht geslaakt over het lijden der Javaansche vrouw. Dat

deze klacht wel daarin druk van Naar u. Meij. H. Tijds het

De diep is niet alle moote. H. Javaansche. kreest een veel liejden aan het waren, om

Er is een ver van u niet om. Naar u. Meij. H. Tijds het. In de houding te gekomen. ook wij de de reuzen — de te bewoners v wakt en uittekt n Christend Christelijk naar het K aan alle c

Voor N nog bij,) natie op en dus o eervolle p verantwo mogendhe) Nederland wat het i zinde — Het ko heeft, een te zellen. Over? het schare of vrouwen, i jonge, m studieba de kennis Boissevain enkele kl noemen) t verluichte een nieuw wereld van ontr onongetu den man van groo

Ellende diep als ook Indi 35 millio coen en liden ied. Uit die en doord on doorg ons doen en vruu Hoog-bee slechts s sprekt a mijn dire hart brek verdriet? regels d eigen lee meijts t hebben? als we or dat is a meijes m omdat z stand. De l nlg of n de vrouw En met adeland van Mh medaand Aan l afgeloter adeland Dien we Niet toe niet toe, zelfs. Er vragel. haar uit eenige v anders u dat Kart ten, die Karti leed — "licht" t haar op middel is Javaanc als zij i Javaanc men zal den voo ving van Dat i vrouwen geef ons Wat i Driedie hooren hooren, en blij, ommuur groote s niet doe zoals i Twee antwoor Javaanc "Voorl zegen. wijk" i brenge t Het achten, trale" i